

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

юридичний факультет

Кафедра історії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	032 Історія та археологія: Історія

Затверджено рішенням Ради з якості

Протокол від _____ № _____

Голова Ради з якості

Стогова Ольга
Володимирівна

ДАНІ ПРО РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Король Віталій Миколайович

Рецензування робочої навчальної програми	<hr/> <hr/>
Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми Історія	Протокол від _____ № _____ Керівник РПГ (гарант програми) _____ Власенко Валерій Миколайович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра історії	Протокол від _____ № _____ Завідувач кафедри _____ Дегтярьов Сергій Іванович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Історія архітектури
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра історії
Розробник(и)	Король Віталій Миколайович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 24 год. практичних занять), 102 год. самостійної роботи студента.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Історія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення сучасного фундаментального мислення та системи спеціальних знань про розвиток світової та вітчизняної архітектури від стародавніх часів до сьогодення.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Зародження архітектури в первісному суспільстві.

Предмет, мета, завдання, хронологічні і просторові межі курсу. Поняття архітектури. Значення архітектурної спадщини: пізнавальне, світоглядне, методологічне, творче, практичне. Значення курсу історії архітектури. Особливості періодизації. Стан наукового вивчення напрому. Джерельна база курсу. Методологічні засади дисципліни. Перші споруди людини. Зародження зодчества у палеоліті. Розвиток форм житла в епохи мезоліту, неоліту, енеоліту. Мегалітичні споруди. Менгіри, аліньмани, кромлехи і дольмени. Стоунхендж.

Тема 2 Архітектура Стародавнього Сходу.

Основні етапи розвитку єгипетського будівництва і архітектури. Культові витоки архітектури: мастаба і піраміди. Основні конструктивні прийоми в будівництві. Будівництво фортифікацій. Гробниці та їх типи. Розвиток єгипетського ордеру. Наземні та печерні храми. Розвиток архітектури гіпостильних залів. Храмові комплекси Карнаку та Луксору. Абу-Симбел. Забудова Ахетатону. Основні етапи розвитку художньої культури Дворіччя. Типи будівель і конструкції. Архітектура Шумеру та Аккаду: житло, палаци, зикурати. Архітектура Вавилонського періоду. Палаци і храми. Архітектура Ассирії. Архітектура Ірану часів Ахеменідів та Сасанідів. Нові конструктивні прийоми. Архітектура народів Індії XXIII ст. до н.е.–V ст. н.е. Типологія культових споруд. Архітектура Китаю XI ст. до н.е. – III ст. н.е.

Тема 3 Архітектура Давньої Греції.

Архітектура Крито-Мікенської цивілізації. Гробниця Атрея. Левині ворота. Давньогрецька архітектура гомерівського та архаїчного періодів. Розвиток мегаронного типу житла. Формування храмової типології. Розвиток наук та мистецтв. Розвиток грецьких ордерів. Доричний та іонічний стиль архітектури. Іонічні храми. Перехідний тип храмів. Давньогрецька архітектура класичного періоду. Індивідуалізація архітектурних рис. Формування канонічного типу храму. Вдосконалення ордерних засад. Ансамбль Афінського акрополя. Планувальна система грецького житлового будинку. Основні типи громадських будівель. Архітектура Малої Азії. Давньогрецька архітектура періоду еллінізму кінця IV ст. до н.е. – I ст. н.е. ст. до н. е. Архітектурні ансамблі і споруди Мілету, Пергаму, Прієни.

Тема 4 Архітектура Давнього Риму.

Архітектурна спадщина етрусків та її значення для формування архітектури Давнього Риму. Римська архітектура періоду Республіки IV–I ст. до н.е. Формування римських ордерів. Розвиток аочно-склепінчатих конструкцій та будівельної техніки. Інженерні споруди. Архітектура римських форумів. Типологія римських храмів. Трактат Вітрувія «Десять книг про архітектуру». Архітектура періоду розквіту Римської Імперії I–II ст. н. е. Типологія будівель та споруд. Розвиток типу глядацьких споруд. Театр Марцелла. Колізей. Римські тріумфальні арки. Римські храми і їх особливості. Пантеон. Досягнення будівельної техніки. Палацові будівлі Риму. Архітектура періоду кризи та занепаду Римської імперії III–V ст. н. е. Зміни в економіці та культурі. Імператорські терми як новий тип громадської споруди. Ранньохристиянські базиліки. Спадщина Античного Риму на території Північної Африки. Значення античної римської архітектури для подальшого розвитку архітектури в Європі.

Тема 5 Романська і готична архітектура.

Дороманська та романська архітектура V–XIII ст. Феодалізм і нові засади розвитку архітектури. Формування укріплених замків. Дезурбанізація. Будівельна техніка дороманської доби. Архітектура епохи меровінгів та каролінгів. Передумови формування романської архітектури в Західній Європі. Розвиток монастирського та храмового будівництва. Загальні риси та локальні особливості романської архітектури. Розвиток конструктивних систем. Видатні зразки романської архітектури у Франції, Німеччині, Англії, Іспанії та Італії. Готична архітектура XII–XV ст. Соціальні передумови та професійні витоки формування готичної архітектури. Теорія архітектури та філософія творчості. Професійні цехи. Основні типи будівель та споруд. Розвиток конструктивних систем та елементів. Синтез архітектури, скульптури та живопису. Еволюція готичної стилістики. Її локальні особливості у різних країнах Європи. Найвизначніші зразки світської та культової архітектури.

Тема 6 Візантійська і давньоруська архітектура.

Ранньовізантійська архітектура та її витоки. Особливості богослужіння та розвиток храмової типології. Конструкції і матеріали. Собор св. Софії в Константинополі. Середньовізантійська архітектура. Становлення хрестово-купольної системи. Собор Сан-Марко у Венеції. Пізньовізантійська архітектура. Давньоруська архітектура. Хрещення Русі і його значення для розвитку архітектури. Місцеві будівельні традиції і візантійські впливи. Перший мурований храм: Десятинна церква. Будівельна діяльність Ярослава Мудрого. Собор Св. Софії, Ірининська та Кирилівська церкви в Києві. Храм Богородиці Пирогощі. Церква Спаса на Берестові. Спаський собор у Чернігові. Софійський собор в Новгороді. Цивільне та оборонне будівництво. Плани палацових споруд. Золоті ворота. Матеріали та конструкції. Дерев'яні храми. Поширення монастирського будівництва. Формування місцевих архітектурних шкіл. Юрійський собор у Каневі. Визначні храми Чернігова, Овруча, Володимира-Волинського. Містобудування та архітектура Галицько-Волинської держави. Архітектура Володимиро-Суздальського князівства. Спасо-Преображенський собор в Переславлі-Залеському. Церква Спаса на Нередиці. Собор Мирозького монастиря.

Тема 7 Архітектура Ренесансу.

Витоки і соціально-культурні передумови розвитку архітектури Відродження. Проторенесанс. Типи будівель і споруд. Матеріали та конструкції. Зображальність як художній метод архітектури. Творчість Ф.Брунеллескі. Собор Санта-Марія-дель-Фіоре у Флоренції. Капелла Пацці. Функціональне зонування і взаємозв'язок з оточенням. Творчість Л. Б. Альберті. Трактат «Десять книг про зодчество». Д. Браманте і його творчість. Високе Відродження в Італії. Центричні композиції. Темп'єтто. Собор св. Петра в Римі. Боротьба і континуація концепцій. Двір Бельведеру в Ватикані. Творчість Рафаеля Санті. Архітектура міських палаццо і замських вілл. Творчість Сансовіно. Пізні Відродження. Криза гуманізму і початок контрреформації. Відхід від класицистичних ордерних схем і канонів, пошук засобів підвищення архітектурної виразності. Римська архітектурна школа. Капітолійська площа в Римі. Праці Дж. Серліо, Дж. Вазарі. «Правило п'яти ордерів архітектури» Д. Віньоли. Церква Іль Дезу в Римі. Творчість А. Палладіо: теоретична та практична діяльність. Венеціанська архітектурна школа. Вілла Ротонда біля Віченци. Палаццо дель Капітаніо. Архітектура Відродження у Франції. Типи будівель і споруд. Зрілий французький ренесанс і діяльність архітекторів Ф.Делорма, П.Леско, Ж.А.Дюсерсо. Архітектура Іспанії епохи Відродження: стиль «платереско» і «греко-романський». Архітектура Німеччини епохи Відродження. Маньєристичний характер архітектури.

Тема 8 Архітектура бароко і класицизму.

Передумови виникнення та поширення архітектури бароко. Мікеланджело як засновник бароко, його послідовники. Соціальна та естетична сутність бароко. Типологія бароко: храми та монастирі, палаци світської і духовної знаті; комплекси замських вілл. Особливості барокової концепції ансамблю в зодчестві. Творчість К. Модерна, Дж. Л. Берніні. Розквіт римського бароко: Л. Берніні, Ф. Борроміні. Видатні барокові споруди. Архітектура бароко у Венеції. Творчість Б. Логнени. Витоки класицизму. Класицистичні тенденції в творчості К. Райнальді. Місцеві школи. Теоретичні праці Вінкельмана та Міліція. Архітектура Англії та Франції серед. XVII – поч. XIX ст. Архітектура Англії. Палладіанський класицизм. Творчість І. Джонса. Квінгс-Хаус в Лондоні. Продовження класицистичної ідеї у творчості К. Рена. Собор св. Павла в Лондоні. Архітектурні вирішення і філософія Просвітництва. Творчість братів Адамс, У. Чемберса, Дж. Венбрю. Суспільно-політичні умови розвитку архітектури. Зміцнення абсолютизму і його вплив на культуру та мистецтво. Теоретичні праці Ф.Блонделя і К.Перро. Відображення концепції філософського раціоналізму в архітектурі. Типи будівель та споруд. Замські палаци. Провідні майстри французького класицизму Л. Лево і Ж.А. Мансар. Ансамбль Версаля. Особливості розвитку культового зодчества. Архітектор К.Н. Леду. Ампір і монументальна архітектура Шальгрена, Персьє, Фонтена, Віньйона. Занепад класицизму.

Тема 9 Архітектура др. пол. XIX – поч. XX ст.

Вплив промислового перевороту на розвиток архітектури. Нові конструктивні системи і матеріали. Всесвітні виставки др. пол. XIX ст. Національний романтизм в архітектурі Англії сер. XIX ст. Звернення до національної спадщини середньовіччя. Архітектурні експерименти У. Морріса та Ф. Уебба. Еклектизм та раціоналізм в архітектурі Франції др. пол. XIX ст. Поворот до академізму в архітектурі періоду Другої імперії. Творчість Ш. Гарньє, А. Ж. Есперандьє. В. Дюк і його праця «Бесіди про архітектуру». Концепція раціоналізму. Архітектура Німеччини. Особливості німецької еклектики. Творчість Г.Земпера. Новаторські тенденції К.Шефера, К.В.Хазе, П.Валлота і Б.Шмітца. Пошук нових форм в архітектурі і становлення стилю модерн. Нові завдання архітектури. Спроба створення інтернаціонального стилю. Особливості модерну Англії. Творчість Ч.Макінтоша. Особливості модерну Бельгії. Визначні будівлі В.Орта. Особливості французького «ар нуво». Творчість Е. Гімара. «Югендстиль» в Німеччині. Творчість О. Еккмана, Г. Обріста, діяльність в Німеччині А. Ван де Вельде. Основні засади діяльності Веркбунду. Віденський «сецесьйон». Поєднання модерністичних тенденцій і раціоналістичних прийомів у творчості О. Вагнера та Й. М. Ольбріха. Відхід від ідей модерну у творчості А. Лооса. Іспанський «модернізм» межі XIX-XX ст. Символізм модерну і експресіоністичні тенденції А.Гауді. Початок використання бетону. Т.Гарньє та О.Перре. Промислова архітектура П.Беренса.

Тема 10 Архітектура 1920-х – 1930-х рр.

Ідейно-теоретичні основи і передумови виникнення сучасної архітектури. Діяльність Ле Корбюзьє і журналу «Еспрі Нуво». Концептуальні засади руху «Де стиль» у 1920-х рр. Формування функціоналізму як провідного напрямку європейської архітектури. Архітектура Німеччини та Франції. Створення школи «Баухаус», основні засади діяльності. Протириччя в ідеях «Баухаусу». В. Гропіус як основоположник функціоналізму. Ідеї функціоналізму в масовому житловому будівництві. Утилітаризм архітектурних вирішень Б.Таута, Е.Майя. Вирішення формально-композиційних проблем архітектури у творчості Л. М. ван дер Рое. Принцип «перетікаючого» простору. Експресіонізм в архітектурі Німеччини. Ірраціоналістичні тенденції у творчості Е.Мендельсона. Основні засоби архітектурної виразності творчості Ле Корбюзьє. Основні принципи «нової архітектури», її головне протириччя. Будинок як «машина для житла». Вілла Савой в Пуассі. Архітектура громадських будівель. Конкурс на проект палацу Ліги Націй в Женеві. Будинок Міністерства освіти в Ріо-де-Жанейро. Роботи Ле Корбюзьє для СРСР. Розвиток архітектури в США і Японії. Соціокультурні передумови розвитку архітектури. «Міжнародний стиль» в архітектурі висотних будівель. Стилiзаторсько-еклектичний напрям розвитку. Архітектурна діяльність в США В. Гропіуса та Л. М. ван дер Рое. Розвиток органічної архітектури у 1920-х рр. Діяльність Ф.Л.Райта. «Будинки прерій». Вплив раціоналізму США на розвиток цивільного будівництва.

Тема 11 Архітектура 1940-х – 1960-х рр.

Основні завдання архітектури після Другої світової війни. Архітектура Франції. «Променисте місто» Ле Корбюзьє. Модуль. Ірраціоналізм у французькій архітектурі сер. 1950-х років. Церква Нотр-Дам-Дю-О в Роншані. Архітектура бруталізму в Англії кінця 1940-х рр. Перегляд принципів «нової архітектури». Творчість Смітсонів. Суворість та антиестетична дисгармонія як відображення дійсності. Творча група «Аркігрем». Архітектура Італії. Пошук формотворчих властивостей нових конструкцій. Творчість П.Л.Нерві. Якісне переродження бруталізму в середині 1960-х рр. Архітектура Голандії. Творчість Е.Саарінена. Особливості розвитку архітектури Фінляндії. Зв'язок інтернаціонального і національного в творчості А.Аалто. Творчість В.Ревелла. Архітектура США після II Світової війни. Творчі концепції діяльності Л.Міс ван дер Рое, Ф.Л.Райта. Діяльність «другого покоління» майстрів «нової архітектури» (Е.Саарінен, Ф.Джонсон, П.Рудолф). «Новий монументалізм» сер. – др. пол. 1960-х рр. «Неокласицизм» як стиль офіційного будівництва США. Е.Стоун. Діяльність «третього покоління» майстрів «нової архітектури» і втілення їх ідей у творчості Л.Кана, Р.Вентурі. Програмні споруди. Техніцизм в архітектурі США. Заперечення інформаційної, естетичної і культурної цінності архітектури в творчості Б.Фуллера. Принцип «міні-максу» як абсолютний критерій оцінки соціальних функцій архітектури. Архітектура Латинської Америки. Архітектура Японії.

Тема 12 Архітектура сучасності (ост. чверть XX – поч. XXI ст.).

Ідейно-теоретичні та соціокультурні основи постмодернізму. Криза функціоналізму. Критика основ «сучасної архітектури», техніцизму, образної системи модернізму. Теоретичні пошуки постмодернізму в працях Р.Вентурі, Ч.Дженкса. Переосмислення взаємовідносин конструкції і форми; порушення стереотипів формотворення. Засади архітектури постмодернізму. Основні містобудівельні аспекти постмодернізму. Еклектизм як метод архітектурної творчості. Принцип партиципації. Поняття архітектурної цитати і архітектурної метафори. Архітектура США, Західної Європи. Розвиток теорії постмодернізму на межі 1960–70-х рр. Творчість Ч.Мура: втілення формальних пошуків постмодернізму. Постмодерністський історизм і творчість Ф.Джонсона. Р.Боффіл і діяльність «Тальєр де Архітектура». Йельська школа деконструктивізму (Г. Блум, Дж. Гіллс, Міллер, Дж. Гартман). Супертехніцизм як символ радикального оновлення форми під дією науково-технічного прогресу. Особливості розвитку постмодернізму в Італії: історизм, конекстуалізм. Є.Пересутті. Є.Роджерс. Розвиток формальних засад «неораціоналізму». «Міська тема» в архітектурі. Особливості Віденської архітектурної школи. Архітектор Х. Холляйн. Постмодернізм в Іспанії. Архітектор Р.Боффіл. Теоретична спадщина П.Портогезі. Втілення ідей партиципації. Архітектура хай-теку в Англії. Архітектори Р.Ерскін, Е.Дебіршир, З.Прайс, П.Кук. Діяльність групи «Тальєр де архітектур» у Франції. Постмодернізм в Японії.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	знати і аналізувати особливості історичного розвитку архітектурної діяльності різних народів світу;
PH2	пояснювати значення ролі окремих персон та їх поглядів і вподобань на розвиток архітектури в контексті конкретної історичної доби;
PH3	визначати специфіку впливу національних традицій, культури, політики та економіки на формування та еволюцію архітектурних стилів.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Зародження архітектури в первісному суспільстві.
Лк1 "Вступ. Зародження архітектури в первісному суспільстві." (денна) Предмет, мета, завдання, хронологічні і просторові межі курсу. Значення курсу історії архітектури. Особливості періодизації. Стан наукового вивчення напрямку. Джерельна база курсу. Методологічні засади дисципліни.
СЗ1 "Вступ. Зародження архітектури в первісному суспільстві." (денна) Поняття архітектури. Значення архітектурної спадщини: пізнавальне, світоглядне, методологічне, творче, практичне. Перші споруди людини. Зародження зодчества. Розвиток форм житла в первісну добу. Мегалітичні споруди. Менгіри, аліньмани, кромлехи і дольмени. Стоунхендж.
Тема 2. Архітектура Стародавнього Сходу.

Лк2 "Архітектура Стародавнього Сходу" (денна)

Основні етапи розвитку єгипетського будівництва і архітектури. Культові витоки архітектури: мастаба і піраміди. Основні конструктивні прийоми в будівництві. Будівництво фортифікацій. Гробниці та їх типи. Розвиток єгипетського ордеру. Наземні та печерні храми. Розвиток архітектури гіпостильних залів. Храмові комплекси Карнаку та Луксору. Абу-Симбел. Забудова Ахетатону.

С32 "Архітектура Стародавнього Сходу" (денна)

Основні етапи розвитку художньої культури Дворіччя. Типи будівель і конструкції. Архітектура Шумеру та Аккаду: житло, палаци, зикурати. Архітектура Вавілонії. Палаци і храми. Архітектура Ассирії. Архітектура Ірану часів Ахеменідів та Сасанідів. Нові конструктивні прийоми. Архітектура народів Індії XXIII ст. до н.е. – V ст. н.е. Типологія культових споруд. Архітектура Китаю XI ст. до н.е. – III ст. н.е.

Тема 3. Архітектура Давньої Греції.

Лк3 "Архітектура Давньої Греції." (денна)

Архітектура Крито-Мікенської цивілізації. Гробниця Атрея. Левині ворота. Давньогрецька архітектура гомерівського та архаїчного періодів. Розвиток мегаронного типу житла. Формування храмової типології. Розвиток грецьких ордерів. Доричний та іонічний стиль архітектури. Іонічні храми. Перехідний тип храмів.

С33 "Архітектура Давньої Греції." (денна)

Давньогрецька архітектура класичного періоду V–IV ст. до н.е. Індивідуалізація архітектурних рис. Формування канонічного типу храму. Вдосконалення ордерних засад. Ансамбль Афінського акрополя. Грецький житловий будинок. Основні типи громадських будівель. Архітектура Малої Азії. Давньогрецька архітектура періоду еллінізму. Архітектурні ансамблі і споруди Мілету, Пергаму, Прієни.

Тема 4. Архітектура Давнього Риму.

Лк4 "Архітектура Давнього Риму." (денна)

Архітектурна спадщина етрусків та її значення для формування архітектури Давнього Риму. Римська архітектура періоду Республіки IV–I ст. до н.е. Формування римських ордерів. Розвиток аочно-склепінчатих конструкцій та будівельної техніки. Інженерні споруди. Архітектура римських форумів. Типологія римських храмів. Трактат Вітрувія «Десять книг про архітектуру».

С34 "Архітектура Давнього Риму." (денна)

Архітектура періоду розквіту Римської імперії I–II ст. Типологія будівель та споруд. Розвиток типу глядацьких споруд. Театр Марцелла. Колізей. Римські тріумфальні арки. Римські храми і їх особливості. Пантеон. Досягнення будівельної техніки. Палацові будівлі Риму. Архітектура періоду кризи та занепаду Римської імперії III–V ст. Імператорські терми як новий тип громадської споруди. Ранньохристиянські базиліки.

Тема 5. Романська і готична архітектура.

Лк5 "Романська і готична архітектура." (денна)

Дороманська та романська архітектура V–XIII ст. Феодальна роздробленість і нові засади розвитку архітектури. Формування укріплених замків. Дезурбанізація. Будівельна техніка дороманської доби. Архітектура епохи меровінгів та каролінгів. Передумови формування романської архітектури в Західній Європі. Розвиток монастирського та храмового будівництва. Загальні риси та локальні особливості романської архітектури. Розвиток конструктивних систем. Видатні зразки романської архітектури у Франції, Німеччині, Англії, Іспанії та Італії.

С35 "Романська і готична архітектура." (денна)

Готична архітектура XII–XV ст. Соціальні передумови та професійні витoki формування готичної архітектури. Теорія архітектури та філософія творчості. Професійні цехи. Основні типи будівель та споруд. Розвиток конструктивних систем та елементів. Синтез архітектури, скульптури та живопису. Еволюція готичної стилістики. Її локальні особливості у різних країнах Європи. Найвизначніші зразки світської та культової архітектури.

Тема 6. Візантійська і давньоруська архітектура.

Лк6 "Візантійська і давньоруська архітектура." (денна)

Ранньовізантійська архітектура та її витoki. Особливості богослужіння та розвиток храмової типології. Конструкції і матеріали. Собор св. Софії в Константинополі. Середньовізантійська архітектура. Становлення хрестово-купольної системи. Собор Сан-Марко у Венеції. Пізньовізантійська архітектура. Давньоруська архітектура. Хрещення Русі і його значення для розвитку архітектури. Місцеві будівельні традиції і візантійські впливи. Перший мурований храм: Десятинна церква.

С36 "Візантійська і давньоруська архітектура." (денна)

Будівельна діяльність Ярослава Мудрого. Собор Св. Софії, Ірининська та Кирилівська церкви в Києві. Храм Богородиці Пирогощі. Церква Спаса на Берестові. Спаський собор у Чернігові. Софійський собор в Новгороді. Цивільне та оборонне будівництво. Плани палацових споруд. Золоті ворота. Матеріали та конструкції. Дерев'яні храми. Поширення монастирського будівництва. Формування місцевих архітектурних шкіл. Архітектура Галицько-Волинської держави. Архітектура Володимиро-Суздальського князівства.

Тема 7. Архітектура Ренесансу.

Лк7 "Архітектура Ренесансу." (денна)

Витoki і соціально-культурні передумови розвитку архітектури Відродження. Проторенесанс. Типи будівель і споруд. Матеріали та конструкції. Зображальність як художній метод архітектури. Творчість Ф.Брунеллескі. Собор Санта-Марія-дель-Фіоре у Флоренції. Капелла Пацці. Функціональне зонування і взаємозв'язок з оточенням. Творчість Л. Б. Альберті. Трактат «Десять книг про зодчество». Д. Браманте і його творчість. Високе Відродження в Італії. Центричні композиції. Темп'єтто. Собор св. Петра в Римі. Боротьба і континуація концепцій. Двір Бельведеру в Ватикані. Творчість Рафаеля Санті. Архітектура міських палаццо і замських вілл. Творчість Сансовіно.

С37 "Архітектура Ренесансу." (денна)

Пізнє Відродження. Криза гуманізму і початок контрреформації. Відхід від класицистичних ордерних схем і канонів, пошук засобів підвищення архітектурної виразності. Римська архітектурна школа. Капітолійська площа в Римі. Праці Дж. Серліо, Дж. Вазарі. «Правило п'яти ордерів архітектури» Д. Віньоли. Церква Іль Дезу в Римі. Творчість А. Палладіо: теоретична та практична діяльність. Венеціанська архітектурна школа. Вілла Ротонда біля Віченци. Палаццо дель Капітаніо. Архітектура Відродження у Франції. Типи будівель і споруд. Зрілий французький ренесанс і діяльність архітекторів Ф.Делорма, П.Леско, Ж.А.Дюсерсо. Архітектура Іспанії епохи Відродження: стиль «платереско» і «греко-романський». Архітектура Німеччини епохи Відродження. Маньєристичний характер архітектури. Особливості архітектури Відродження країн Центральної та Східної Європи.

Тема 8. Архітектура бароко і класицизму.

Лк8 "Архітектура бароко і класицизму." (денна)

Передумови виникнення та поширення архітектури бароко. Мікеланджело як засновник бароко, його послідовники. Соціальна та естетична сутність бароко. Типологія бароко: храми та монастирі, палаци світської і духовної знаті; комплекси замських вілл. Особливості барокової концепції ансамблю в зодчестві. Творчість К. Модерна, Дж. Л. Берніні. Розквіт римського бароко: Л. Берніні, Ф. Борроміні. Видатні барокові споруди. Архітектура бароко у Венеції. Творчість Б. Логнени. Витоки класицизму. Класицистичні тенденції в творчості К. Райнальді. Місцеві школи. Теоретичні праці Вінкельмана та Міліція. Архітектура Англії та Франції серед. XVII – поч. XIX ст. Архітектура Англії. Палладіанський класицизм. Творчість І. Джонса. Квінгс-Хаус в Лондоні. Продовження класицистичної ідеї у творчості К. Рена. Собор св. Павла в Лондоні. Архітектурні вирішення і філософія Просвітництва. Творчість братів Адамс, У. Чемберса, Дж. Венбрю.

С38 "Архітектура бароко і класицизму." (денна)

Суспільно-політичні умови розвитку архітектури бароко і класицизму. Зміцнення абсолютизму і його вплив на культуру та мистецтво. Теоретичні праці Ф.Блонделя і К.Перро. Відображення концепції філософського раціоналізму в архітектурі. Типи будівель та споруд. Замські палаци. Провідні майстри французького класицизму Л. Лево і Ж.А. Мансар. Ансамбль Версаля. Особливості розвитку культового зодчества. Архітектор К.Н. Леду. Ампір і монументальна архітектура Шальгрена, Персьє, Фонтена, Віньйона. Занепад класицизму. Архітектура Німеччини та Австрії XVII – поч. XIX ст. Основні напрями і школи. Творчість А. Шлютера, Б. Неймана, Д. Пьоппельмана, Ю. Г. Лангханса, К. Ф. фон Шинкеля, І. Ф. фон Ерлаха, І. Л. фон Гільдебрандта. Архітектура Північної, Центральної та Південної Європи XVII – поч. XIX ст.

Тема 9. Архітектура др. пол. XIX – поч. XX ст.

Лк9 "Архітектура др. пол. XIX – поч. XX ст." (денна)

Вплив промислового перевороту на розвиток архітектури. Нові конструктивні системи і матеріали. Всесвітні виставки др. пол. XIX ст. Національний романтизм в архітектурі Англії середини XIX ст. Звернення до національної спадщини середньовіччя. Архітектурні експерименти У. Морріса та Ф. Уебба. Еклектизм та раціоналізм в архітектурі Франції др. пол. XIX ст. Поворот до академізму в архітектурі періоду Другої імперії. Творчість Ш. Гарньє, А. Ж. Есперандьє. В. Дюк і його праця «Бесіди про архітектуру». Концепція раціоналізму. Архітектура Німеччини. Особливості німецької еклектики. Творчість Г. Земпера. Новаторські тенденції у творчості К. Шефера, К. В. Хазе, П. Валлота і Б. Шмітца.

С39 "Архітектура др. пол. XIX – поч. XX ст." (денна)

Пошук нових форм в архітектурі і становлення стилю модерн. Нові завдання архітектури. Спроба створення інтернаціонального стилю. Особливості модерну Англії. Творчість Ч.Макінтоша. Особливості модерну Бельгії. Визначні будівлі В.Орта. Особливості французького «ар нуво». Творчість Е. Гімара. «Югендстиль» в Німеччині. Творчість О. Еккмана, Г. Обріста, діяльність в Німеччині А. Ван де Вельде. Основні засади діяльності Веркбунду. Віденський «сецесьйон». О. Вагнер та Й. М. Ольбріх. Відхід від ідей модерну у творчості А. Лооса. Іспанський «модернізм». Символізм модерну і експресіоністичні тенденції у творчості А. Гауді. Початок використання бетону. Діяльність французьких архітекторів Т.Гарньє та О.Перре. Промислова архітектура П. Беренса. Архітектура еклектизму в США сер. XIX ст. Раціоналістичні тенденції «Чиказької школи».

Тема 10. Архітектура 1920-х – 1930-х рр.

Лк10 "Архітектура 1920-х – 1930-х рр." (денна)

Ідейно-теоретичні основи і передумови виникнення сучасної архітектури. Діяльність Ле Корбюзьє і журналу «Еспрі Нуво». Концептуальні засади руху «Де стиль» у 1920-х рр. Формування функціоналізму як провідного напрямку європейської архітектури. Архітектура Німеччини та Франції. Створення школи «Баухаус», основні засади діяльності. Протиріччя в ідеях «Баухаусу». В. Гропіус як основоположник функціоналізму. Ідеї функціоналізму в масовому житловому будівництві. Утилітаризм архітектурних вирішень Б.Таута, Е.Майя. Вирішення формально-композиційних проблем архітектури у творчості Л. М. ван дер Рое. Принцип «перетікаючого» простору. Експресіонізм в архітектурі Німеччини. Ірраціоналістичні тенденції у творчості Е.Мендельсона. Основні засоби архітектурної виразності творчості Ле Корбюзьє. Основні принципи «нової архітектури», її головне протиріччя. Будинок як «машина для житла». Вілла Савой в Пуассі. Архітектура громадських будівель. Конкурс на проект палацу Ліги Націй в Женеві. Будинок Міністерства освіти в Ріо-де-Жанейро. Роботи Ле Корбюзьє для СРСР.

С310 "Архітектура 1920-х – 1930-х рр." (денна)

Розвиток архітектури в США і Японії. Соціокультурні передумови розвитку архітектури. «Міжнародний стиль» в архітектурі висотних будівель. Стилізаторсько-еклектичний напрям розвитку. Архітектурна діяльність в США В. Гропіуса та Л. М. ван дер Рое. Розвиток органічної архітектури у 1920-х рр. Діяльність Ф.Л.Райта. «Будинки прерій». Вплив раціоналізму США на розвиток цивільного будівництва. Основні засади діяльності групи «Сецесіон». Архітектори С.Ватанабе, Д.Ямасаки, К.Маєкава, М.Ямагуті, Дж.Саккакура. Архітектура Фінляндії. Національний романтизм і відродження класицистичних прийомів у фінській архітектурі. Творчість А. Аалто. Розвиток раціоналістичних тенденцій. Архітектори Е.Брюгман, Е.Хуттунен. Архітектура Італії. Соціально-політичні передумови розвитку архітектури Італії у 1920–30-х рр. Неокласицизм, символізм, функціоналізм в зодчестві. Творчість М. П'яченціні. Стилізаторство як основна ознака «офіційної» архітектури. Діяльність «групи 7». Архітектори Дж. Терраньї, Дж. Пагано, Л. Нерві.

Тема 11. Архітектура 1940-х – 1960-х рр.

Лк11 "Архітектура 1940-х – 1960-х рр." (денна)

Основні завдання архітектури після Другої світової війни. Архітектура Франції. «Променисте місто» Ле Корбюзьє. Модуляр. Ірраціоналізм у французькій архітектурі сер. 1950-х років. Церква Нотр-Дам-Дю-О в Роншані. Архітектура бруталізму в Англії кінця 1940-х років. Перегляд принципів «нової архітектури». Творчість Смітсонів. Суворість та антиестетична дисгармонія як відображення дійсності. Творча група «Аркігрем». Архітектура Італії. Пошук формотворчих властивостей нових конструкцій. Творчість П.Л. Нерві. Якісне переродження бруталізму в середині 1960–х років. Архітектура Голандії. Творчість Е. Саарінена. Особливості розвитку архітектури Фінляндії. Зв'язок інтернаціонального і національного в творчості А. Аалто. Творчість В. Ревелла. Архітектура США після II Світової війни. Творчі концепції діяльності Л. Міс ван дер Рое, Ф.Л.Райта. Діяльність «другого покоління» майстрів «нової архітектури» (Е.Саарінен, Ф.Джонсон, П.Рудолф). «Новий монументалізм» сер. – др. пол. 1960–х рр. «Неокласицизм» як стиль офіційного будівництва США. Архітектор Е. Стоун.

С311 "Архітектура 1940-х – 1960-х рр." (денна)

Діяльність «третього покоління» майстрів «нової архітектури» і втілення їх ідей у творчості Л.Кана, Р.Вентурі. Програмні споруди. Техніцизм в архітектурі США. Заперечення інформаційної, естетичної і культурної цінності архітектури в творчості Б. Фуллера. Принцип «міні-максу» як абсолютний критерій оцінки соціальних функцій архітектури. Архітектура Латинської Америки. Становлення національної архітектурної школи у 1940-х рр. Будівництво м. Бразилія. Архітектори Л. Коста та О. Німейєр. Творчість Ф. Канделли (Мексика). Архітектура Японії після II Світової війни. Вплив творчості Ле Корбюзьє на розвиток японської архітектурної пластики. Творчість К. Маєкава і К. Танге. Проект реконструкції м. Токіо 1960 р. і подолання протиріч сучасного міста-метрополії. Вплив групи «Аркігрем» на розвиток ідей архітектури метаболізму. Технократизм метаболістичної архітектури. К. Кікутаке. К. Курокава. А. Ісодзакі.

Тема 12. Архітектура сучасності (ост. чверть XX – поч. XXI ст.).

Лк12 "Архітектура сучасності (ост. чверть ХХ – поч. ХХІ ст.)." (денна)

Ідейно-теоретичні та соціокультурні основи постмодернізму. Криза функціоналізму. Критика основ «сучасної архітектури», техніцизму, образної системи модернізму. Теоретичні пошуки постмодернізму в працях Р.Вентурі, Ч. Дженкса. Засади архітектури постмодернізму. Основні містобудівельні аспекти постмодернізму. Еклектизм як метод архітектурної творчості. Принцип партиципації. Поняття архітектурної цитати і архітектурної метафори. Архітектура США, Західної Європи. Розвиток теорії постмодернізму на межі 1960–70-х рр. Творчість Ч. Мура: втілення формальних пошуків постмодернізму. Постмодерністський історизм і творчість Ф. Джонсона. Р. Боффіл і діяльність «Гальєр де Архітектура». Йельська школа деконструктивізму (Г. Блум, Дж. Гіллс, Міллер, Дж. Гартман).

СЗ12 "Архітектура сучасності (ост. чверть ХХ – поч. ХХІ ст.)." (денна)

Супертехніцизм як символ радикального оновлення форми під дією науково-технічного прогресу. Особливості розвитку постмодернізму в Італії: історизм, конекстуалізм. Архітектори Є. Пересутті, Є. Роджерс. Розвиток формальних засад «неорационалізму». «Міська тема» в архітектурі. Особливості Віденської архітектурної школи. Архітектор Х. Холляйн. Постмодернізм в Іспанії. Архітектор Р. Боффіл. Теоретична спадщина П. Портогезі. Втілення ідей партиципації. Архітектура хай-теку в Англії. Архітектори Р.Ерскін, Е.Дебіршир, З.Прайс, П.Кук. Діяльність групи «Гальєр де архітектур» у Франції. Французький постструктуралізм (Р.Барт, М.Фукс, Ж.Деріда). Архітектура Японії. Особливості розвитку постмодернізму в Японії. Постмодерністський класицизм др. пол. 1970-х рр. Т. Ватанабе, Я. Кийіма.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до опитування за темами 1- 8 семінарського заняття
НД2	Підготовка до тестування за змістом тем 1-8 навчальної дисципліни
НД3	Підготовка та презентація доповіді

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекції-візуалізації
МН2	Проблемні лекції
МН3	Проблемний семінар

Лекції надають студентам теоретичну основу знань про розвиток архітектури людства від давніх часів до початку ХХІ ст., розширює освітній компонент професійної та практичної підготовки фахівців спеціальності «Історія та археологія» (РН 1). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 2 та РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, семінарських занять, а також робота над презентацією для представлення групі та проблемного обговорення. Під час підготовки презентації студенти розвиватимуть навички комунікативного спілкування, критичного та аналітичного мислення, синтезу навчальної теорії та практичних дій.

- участь в дискусії; - групова робота; - підготовка повідомлення/виступу; - виконання творчих завдань.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО4	Захист презентацій та рефератів

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Усне опитування
МСО2	Оцінювання письмових робіт
МСО3	Звіт за результатами виконання практичних робіт
МСО4	Реферат (підготовка, презентація, захист)

Контрольні заходи:

4 семестр		100 балів
МСО1. Усне опитування		40
	колоквіум (8x5)	40
МСО2. Оцінювання письмових робіт		40
	тестування (8x5)	40
МСО3. Звіт за результатами виконання практичних робіт		20

	Звіт-конспект	20
--	---------------	----

Контрольні заходи в особливому випадку:

4 семестр		100 балів
МСО2. Оцінювання письмових робіт		50
	тестування (10x5)	50
МСО3. Звіт за результатами виконання практичних робіт		20
	Звіт-конспект	20
МСО4. Реферат (підготовка, презентація, захист)		30
	Реферат	30

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних і письмових опитувань та індивідуальних презентацій. Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Графічні засоби (малюнки, креслення, географічні карти, схеми, плакати тощо)
ЗН3	Проекційна апаратура

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Ремешило-Рибчинська О. І. Історія архітектури. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 224 с.
2	Петрів О. В. Історія архітектури : підручник. Львів : «Магнолія-2006», 2020. 209 с.
3	Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з курсу "Історія архітектури": для студ. спец. 032 "Історія та археологія" денної форми навчання / уклад. В.М. Король. Суми : СумДУ, 2021. 45 с.
Допоміжна література	
4	Конопльова О. В. Мистецтво, архітектура та містобудування Західної Європи доби Відродження: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2013. 162 с.
5	Орлова Т. В. Всесвітня історія. Історія цивілізацій: навч. посіб. К.: Знання, 2012.
6	Київ: історія, архітектура, традиції / уклад.: О. Друг, Ю. Ференцева. Київ : Балтія-Друк, 2012. 104 с.

7	Таранущенко С. А. Пам'ятки архітектури Слобідської України: альбом. Харків: Харківський приватний музей міської садиби, 2011. 232 с.
8	Клименюк Т. М., Проскураков В. І., Ковальчук Х. І. Ілюстрований словник архітектурних термінів : навч. посіб. 2-ге вид, доп. і перероб. Львів : Львівська політехніка, 2014. 180 с.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
денна форма навчання							
1	Вступ. Зародження архітектури в первісному суспільстві.	12	2	2	0	8	0
2	Архітектура Стародавнього Сходу.	13	2	2	0	9	0
3	Архітектура Давньої Греції.	12	2	2	0	8	0
4	Архітектура Давнього Риму.	12	2	2	0	8	0
5	Романська і готична архітектура.	13	2	2	0	9	0
6	Візантійська і давньоруська архітектура.	13	2	2	0	9	0
7	Архітектура Ренесансу.	13	2	2	0	9	0
8	Архітектура бароко і класицизму.	13	2	2	0	9	0
9	Архітектура др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст.	12	2	2	0	8	0
10	Архітектура 1920-х – 1930-х рр.	12	2	2	0	8	0
11	Архітектура 1940-х – 1960-х рр.	12	2	2	0	8	0
12	Архітектура сучасності (ост. чверть ХХ – поч. ХХІ ст.).	13	2	2	0	9	0
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>0</i>	<i>102</i>	<i>0</i>

	<p>РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Історія архітектури»</p> <p>Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність: освітня програма 032 Історія та археологія: Історія Рік навчання 2022 Семестр один семестр Форма навчання денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Король Віталій Миколайович
Контактна інформація викладача	e-mail: history@yur.sumdu.edu.ua тел. 066-99-64-911
Час та місце проведення консультацій	Щовівторка 15:00 - 16:00, ауд. Н-213
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://mix.sumdu.edu.ua/study/course/9613
Посилання на силабус в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/syllabus/2a727ee4a702c94c7034dcb99aa2e4f01397505
Засоби зворотного зв'язку із групою щодо отримання та опрацювання виданих матеріалів	e-mail: history@yur.sumdu.edu.ua тел. 066-99-64-911
<p>ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі).

<p>Політика оцінювання</p>	<p>Методи (види) сумативного підсумкового контролю: Усне опитування – 40 балів, звіт за результатами виконання практичних робіт (звіт-конспект) – 20 балів, оцінювання письмових робіт – 40 балів. Шкала та критерії оцінювання: Усне опитування і оцінювання письмових робіт: 0-23 балів – незадовільне виконання; 24-29 балів – непогано, але зі значною кількістю помилок; 30-36 - загалом правильна відповідь з певною кількістю помилок; 37-40 – відмінне виконання завдань з незначною кількістю помилок. Звіт за результатами виконання практичних робіт: 0-11 балів – незадовільне виконання; 12-14 балів – непогано написаний звіт-конспект, але зі значною кількістю помилок; 15-18 - загалом правильні записи у конспекті з певною кількістю помилок; 37-40 – відмінне написаний конспект з незначною кількістю помилок. До підсумкового контролю у формі письмового тестування допускається студент, який набрав 35 і більше рейтингових балів, якщо менше 35 балів – отримує оцінку «незадовільно», що передбачає повторне складання або повторне вивчення курсу.</p>
<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання</p>	<p>Роботи (завдання, презентації, реферати, контрольні роботи тощо), що були вчасно здані оцінюються згідно пункту 9.3 силабусу. Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Роботи, які виконані з недотриманням вимог повертаються на доопрацювання. Перескладання модульних контрольних робіт відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
<p>Політика щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Оскарженню можуть підлягати результати оцінювання з модульних та семестрових атестацій. Для цього здобувач має подати апеляцію на ім'я директора/декана у день проведення атестаційного заходу чи після оголошення результатів його складання, але не пізніше наступного робочого дня. За розпорядженням директора створюється комісія з розгляду апеляції. За рішенням апеляційної комісії оцінка може змінюватися у разі встановлення порушень під час проведення атестацій.</p>

Політика щодо академічної доброчесності

Всі роботи, визначені регламентом, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового модульного або підсумкового контролю списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації списування. Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної доброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі, якщо викладачем виявлено порушення академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни, викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.